

Rühm: 4

Standard nr:148

Originaalstandard avaldatud FCIs: 13.03.2001

Tõlge kinnitatud EKLs: 09.05.2019

Tõlkija: Maret Kärdi

TAKS (DACHSHUND)

PÄRITOLU: Saksamaa

KASUTUS: Jahikoer maa peal ja all.

F.C.I. KLASSIFIKATSIOON: Töökatsetega

LÜHIKENE AJALOOLINE ÜLEVAADE: Taks, ka taksikoeraks või mägrikuks kutsutud, on tuntud juba keskajast. Brakkidest aretati edasi sellised koerad, kes olid eriti sobivad maaluseks jahiks. Niisugustest madalajalgsetest koertest kujunes välja taks, kes on tuntud kui üks kõige mitmekülgsem jahikoeratõug. Ta näitab suurepäraseid tulemusi ka maapealsetes katsetes, nii ajukahil, üles ajamisel kui ka verejäljes. Vanim takside aretusühing on Deutsche Teckelklub 1888 eV. Takse on aastakümnete jooksul aretatud kolmes erinevas suurus (taks, kääbustaks, küülikutaks) ja kolmes erinevas karvatüübis (lühikarvaline, karmikarvaline ja pikakarvaline).

ÜLDMULJE: Madalajalgne, lühikestel jalgadel pika, kuid kompaktse kehakujuga, väga lihaseline, uljalt väljakutsuva peahoiakuga ja tähelepaneliku ilmega. Välimikus avaldub sugupooletüüp. Pika kerega võrreldes lühikestest jalgadest hoolimata on väga liikuv ja väle.

OLULISED PROPORTSIOONID: Turjakõrgusest umbes ühe kolmandiku pikkuste jalgade korral peaks ka kerepikkus olema turjakõrgusega harmoonias, umbes 1 suhtes 1,7 kuni 1,8-le.

KÄITUMINE/ISELOOM: Olemuselt sõbralik, mitte mingil juhul pelglik ega agressiivne. On tasakaalustatud temperamendiga. Hasartne, visa, terava haistmisega ja väle jahikoer.

PEA: Piklik, nii pealt- kui külgsuunas ühtlaselt ninapeegli suunas ahenev, samas mitte terav. Kulmukaared on selgelt väljendunud. Nina kõhr ja koonuselg on pikad ning kitsad.

PEAPIIRKOND:

Kolju: Üsna lame, sujuvalt veidi kumeraks ninaseljaks üleminev.

Üleminek laubalt koonule: Ainult vaevumärgatav.

NÄOPIIRKOND:

Ninapeegel: Hästi arenenud.

Koon: **Pikk, piisava laiusega ja jõuline.** Kaugele ulatuv ja kuni silmade tasemeni avanev.

Lõuad/hambad: Tugevad ja hästi arenenud lõuad. **Käärhambumus, korrapärane ja täielikult sulguv. Ideaalne on täiskomplektne 42 hambaga hambavalem,** tugevate, omavahel täpselt haakuvate kihvadega.

Mokad: Tihkelt liibuvad, alalõuga tihedalt katvad.

Silmad: Keskmise suurusega, ovaalsed, hästi laia asetusega, selge, energilise ja samas sõbraliku ilmega, mitte teravapilgulised. Värvilt säravast tumepunakaspruunist kuni mustjaspruunini igat värvust koertel. Laigulistel koertel on klaas-, kala- või pärilsilmad ebasoovitavad, kuigi lubatud.

Kõrvad: Kõrgele, mitte aga liiga ette kinnitunud, piisava, kuid mitte ülemäärase pikkusega, ümaraservalised, liikuvad, eesmise servaga põskedele liibuvad.

KAEL: Piisava pikkusega, lihaseline; nahk kaelal tihedalt liibuv; kergelt kaarduv kuklajoon, kannab pead vabalt ja rühikalt.

KERE

Ülajoon: Kulgeb harmooniliselt kuklast kuni kergelt laskuva laudjani.

Turi: Selgelt väljendunud.

Selg: Kõrgest turjast alates kulgeb piki rinnakulülisid edasi sirgelt või veidi tahasuunas laskuvalt. **Tugev ja hästi lihaseline.**

Nimme(lanne): Lihaseline, piisava pikkusega.

Laudjas: **Lai ja piisava pikkusega**, veidi laskuv.

Rindkere: Rinnakuloo on hästi väljendunud ja nii selgelt etteulatuv, et selle mõlemale küljele moodustuvad kerged süvendid. Rinnakorv on eestvaates ovaalne, pealt- ja külgvaates väga ruumikas, kaugele taha ulatuvate roietega, võimaldamaks südame ja kopsude täielikku väljaarengut. Abaluu ja õlavarreluu õige pikkuse ning nurkade korral varjab esijäse külgvaates rinnajoone sügavaima punkti.

Alajoon ja kõht: Veidi tõusev.

SABA: Mitte liiga kõrge asetusega, seljajoone pikendusena kantud. Saba viimase kolmandiku osas on lubatud vaevumärgatav kaardumine.

JÄSEMED

ESIJÄSEMED :

Üldine: Tugevate lihastega, heade nurkadega; eestvaates kuivad, sirge seisuga esijalad on tugevaluulised ja otse ette suunatud käppadega.

Õlad: Plastiliste lihasega. Pikk, tahasuunas kaldu abaluu liibub tihedalt rindkerele.

Õlavarred: Abaluudega sama pikad ja asetsevad nendega ligikaudu täisnurga all, tugevaluulised ja hästi lihaselised, liibuvad roietele, kuid on vabad ja liikuvad.

Küünarnukid: Mitte sisse- ega väljapöörduvad.

Küünarvarred: Lühikesed, siiski nii pikad, et koera rinnakorvi alumise osa ja maapinna vahe moodustab umbes ühe kolmandiku turjakõrgusest. Võimalikult sirged.

Randmeliigesed: Randmeliigesed asetsevad teineteisele veidi lähemal kui õlaliigesed.

Kämlad: Külgvaates ei tohi kämlad olla püstised ega ka ettesuunas läbivajunud.

Esikäpad: **Varbad on tihedalt kooshoidvad, hästi kumerad, tugevate, vastupidavate, hästi polsterdatud padjanditega ja lühikeste, tugevate küüntega. Viies varvas, millel küll funktsioon puudub, ei tohi olla eemaldatud.**

TAGAJÄSEMED

Üldine: Hästi lihaselised, esijäsemetega sobivas proportsioonis. Põlve- ja kannaliigesed on hästi nurgitunud, tagajalad paralleelsed, mitte kitsa ega laia asetusega.

Reied: Peavad olema hea pikkusega ja tugevalt lihastunud.

Põlveliigesed: Laiad ja tugevad silmatorkavate nurkadega.

Sääred: Lühikesed, reitega ligikaudu täisnurga all asetsevad, hästi lihaselised.

Kannaliigesed: **Tugevalt soonelised ja kuivad.**

Pöiad: Suhteliselt pikad, sääre suhtes liikuvad ja veidi ettepoole kaldus.

Tagakäpad: Neli tihedalt kooshoidvat, hästi kumerdunud varvast. Toetuvad täielikult tugevatele padjanditele.

LIIKUMINE: Liikumine peab olema maadhaarav, sujuv ja hoogne, pika, maapinnalähedase esisammuga, tugeva tõukega ja mõjuma kergelt vetruvana seljajoones. Saba peab seejuures

veidi laskudes jälgima harmoonilist seljajoone pikendust. Esi- ja tagajalad liiguvad paralleelselt.

NAHK: Tihedalt liibuv.

KARVKATE

LÜHIKARVALINE

Karv: Lühike, tihe, läikiv, siledalt liibuv, **tugev ja kõva**, ilma mingite karvutute aladeta.

Saba: Peene, tiheda, kuid mitte liiga rikkaliku karvaga. Veidi pikem okaskarv alaküljel pole viga.

Värvus: a) **Ühevärvilised** : punane, punakaskollane, kollane, kõik need koos musta okkaga või ilma. Seejuures on puhas värvus eelistatum ja punane väärtuslikum punakaskollase ja kollasega võrreldes. Ka tugeva musta looriga koerad kuuluvad siia, mitte muude värvuste juurde. Valge on ebasoovitav, kuid üksikud valged täpid ei ole diskvalifitseerivad.

Ninapeegel ja küüned on mustad; punakaspruunid on samuti lubatud, kuid ebasoovitavad.

b) **Kahevärvilised** : sügavmust või pruun, mõlemad roostepruunide või kollaste märgistega (piirdega) silmade kohal, koonu külgedel ja alamokkadel, kõrvade sisekülgedel, eesrinnal, jalgade sise- ja väliskülgedel, käppadel, pärapiiirkonnas ning sellest edasi kolmandiku kuni pooleni saba alaküljest. Ninapeegel ja küüned on mustadel koertel mustad, pruunidel koertel pruunid. Valge on ebasoovitav, kuid üksikud väikesed täpid ei ole diskvalifitseerivad. Liiga tugevalt laialiulatuv piirdemärgis on ebasoovitav.

c) **Laigulised** (laigulised, tiigrikarva) : Põhivärviks on alati tume värv (must, punane või hall). Soovitavad on korrapäratud hallid või ka beežid laigud (ebasoovitavad on suured plekid). Ei tume ega hele värv tohi ülekaalus olla. Tiigrikarva taksi värvus on punane või kollane tumeda vöödilisusega. Ninapeegel ja küüned on samasugused nagu ühe- ja kahevärvilistel.

KARMIKARVALINE

Karv: Kogu keha on koonu, kulmukaari ja kõrvu välja arvates, kaetud aluskarvaga läbikasvanud, ühtlaselt katva, tiheda, traatja kattedkarvaga. Koonul moodustub selgelt väljendunud habe. Puhmas kulmud. Kõrvadel on karv lühem kui kehal, peaaegu sile. Saba on kaetud ühtlase, tihedalt liibuva karvaga.

Värvus: **Peamiselt hele kuni tume uluki(metssea)värv või ka punane. Edasi kehtivad lühikarvalise all punktides a) kuni c) kirjeldatud värvused.**

PIKAKARVALINE

Karv: Alusvillaga varustatud sile, läikiv karv, kerel liibuv, pikem kaela all ja kere alapoolel, rippuv kõrvadel, moodustab jalgade tagakülgedel märgatava karvastuse (lipud), saavutab oma suurima pikkuse saba alaküljel ning moodustab seal täieliku vimpli.

Värvus: **Nagu lühikarvalise juures a) kuni c) all kirjeldatud.**

SUURUS JA KEHAKAAL

Taks: Rinnaümberruudu üle 35 cm. **Kehakaalu ülempiir umbes 9 kg.**

Käübustaks: Rinnaümberruudu üle 30 kuni 35 cm, vanuses vähemalt 15 kuud. *Küülikutaks:* Rinnaümberruudu kuni 30 cm, vanuses vähemalt 15 kuud.

Kaal: Standard suuruses (taksil) ligikaudu 9 kg

VEAD:

Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodust tuleb lugeda vigadeks, mille aste sõltub otseselt kõrvalekalde ulatusest ja selle mõjust koera tervisele ja heaolule.

- **Kolmandad purihambad (M3) jäävad hindamisel tähelepanuta. Kahe esimese eespurihamba (PM1) puudumist ei hinnata veaks. Viga on ühe teise eespurihamba (PM2) puudumine, kui peale M3 rohkem ühtegi hammast ei puudu, niisamuti ka kõrvalekalle korrektselt sulguvast käärhambumusest.**

RASKED VEAD:

- Kõhetu, kõrgejalgne või maalähedane kehaehitus.
- Hamba puudumised, mis ei ole loetletud diskvalifitseerivate vigade all.
- Klaassilmad teistel värvustel kui laigulistel.
- **Teravatipulised, väga voldilised kõrvad.**
- Turjast allarippuv kere.
- Nõgus selg, küürus selg.
- Nõrk nimme.
- **Tugevalt** tagakõrge koer (ristluu on turjast kõrgemal).
- Liiga nõrk rinnakorv.
- Hurdalikult ülestõmmatud kube.
- Puudulikud esi- ja tagajalgade nurgad.
- Kitsad, kehva lihastikuga tagajäsemad.
- X- või O-jalgne seis.
- Sisepoole või liiga tugevalt väljapoole pööratud käpad.
- Harali varbad.
- Raskepärane, kohmakas, paterdav käik.

KARVKATE:*Lühikarvaline taks*

- Liiga peen, õhuke karv; karvutud alad kõrvadel (nahkkõrvad), muud karvutud alad.
- **Liiga jäme, pikk karv.**
- Harjassaba.
- Osaliselt või kogu pikkuses karvutu saba.
- Must värvus ilma roostepruunide märkideta (piirdeta).

Karmikarvaline taks

- Pehme karv, nii lühike kui pikk.
- Pikk, erinevas suunas kerest eemaleturritav karv.
- Lokiline või laines karv.

DISKVALIFITSEERIVAD VEAD :

- Väga arglik või agressiivne käitumine.
- Iga koer, kellel on nähtavad füüsilised või käitumislilikud kõrvalekalded tuleb diskvalifitseerida.
- Üle-, ala- või malehambumus.
- Alumiste kihvade väärasedid.
- Ühe või enama kihva või ühe või enama lõikehamba puudumine, välja arvatud ülalnimetatud kaks PM1 või üks PM2 ja arvestamata M3.
- Alaarenenud rind.
- Igasugused sabavead.
- Väga lõdvad õlad.
- Läbivajunud randmed.
- Must värvus ilma piirdeta; valge värv piirdega või ilma.
- **Kõik teised värvuste all nimetamata värvused.**

MÄRKUS: Isastel peab olema kaks nähtavalt normaalselt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

Aretuses tuleb kasutada ainult funktsionaalselt ja kliiniliselt terveid tõutüübile vastavaid koeri.

- Pehme karv peas.
- Vimpelsaba.
- Puuduv habe.
- Puuduv alusvill.
- Lühikarvalisus.

Pikakarvaline taks

- Kogu kerel ühepikkune karv.
- Laineline või sakris karv.
- Sabavimpli puudumine.
- Kõrvadel üleulatava karva puudumine.
- **Lühikarvalisus.**
- Selgelt lahknev karv seljal.
- Liiga pikk karv varvaste vahel.